

MIẾU LỤC VỊ THANH HÀ MỘT DI TÍCH CÓ NHIỀU DẤU ẤN TÍN NGƯỠNG ĐẶC BIỆT

Miếu Lục vị - Khối 6 - Phường Thanh Hà là di tích được Ủy ban Nhân dân Thành phố ra quyết định phê duyệt tu bổ năm 2009. Trong quá trình khảo sát trước khi tu bổ, chúng tôi nhận thấy ở di tích này có nhiều điểm khá đặc biệt. Nay, xin giới thiệu một số giá trị đặc trưng của di tích này.

♦ **Điểm thứ nhất:** Là những truyền thuyết về y học dân gian liên quan đến quá trình tôn tạo di tích cách đây khoảng 80 năm. Miếu Lục vị hay còn gọi là Lăng Cô tọa lạc tại Thanh Chiếm ấp, làng Thanh Hà, huyện Diên Phước, phủ Điện Bàn, tỉnh Quảng Nam, nay thuộc khối VI, phường Thanh Hà, thành phố Hội An. Tương truyền, Thanh Chiếm là nơi đầu tiên các vị Tiên hiền làng Thanh Hà đến khai cơ, sau đó tiền nhân của làng đã lập nên các thiết chế tín ngưỡng làng xã, ấp xóm để phục vụ nhu cầu tâm linh của đông đảo dân cư. Ở Thanh Chiếm, khu miếu ấp Thanh Chiếm (miếu Thái Giám, miếu Ngũ Hành, miếu Âm linh, miếu Bà Cỏ) được xây dựng từ đầu thế kỷ XX trở về trước. Đồng thời miếu Lục vị cũng được xây dựng nhưng tại vị trí cách khu miếu ấp Thanh Chiếm khoảng 150m về phía Đông Nam, tuy nhiên niên đại cụ thể ra đời di tích thì chưa được rõ. Miếu thờ

Ngũ Hành tiên nương và Bà chúa Ngọc (Thiên - Yana). Ban đầu, miếu được dựng bằng tranh tre nứa lá nhưng bà con trong làng cho rằng rất linh hiển, nơi thu hút khách thập phương có bệnh đến xin thuốc chữa bệnh rất hiệu nghiệm. Những người này khăn gói từ Điện Bàn, Duy Xuyên... đến đây ở lại nhà dân lân cận qua đêm để chờ đến lượt được cấp thuốc. Thuốc ở đây là các loại cây thuốc Nam như thuốc cứu, tần ô, long tu, ngải cứu... được trồng tại nhà dân và các khu đất hoang xung quanh miếu. Đến thập kỷ 30 thế kỷ XX, có

một hào trưởng ở Kim Bồng - người đã xin thuốc tại miếu này chữa lành được bệnh do vậy đã ủng hộ toàn bộ kinh phí tôn tạo miếu này và huy động thợ mộc, nề Kim Bồng đến thi công. Kể từ thập kỷ 30 đến nay, miếu chưa được tu bổ lớn lần nào.

♦ **Điều đặc biệt thứ hai:** Là di tích có giá trị mỹ thuật cao thể hiện sự giao thoa văn hoá kiến trúc Pháp - Việt và trong cách thờ tự đặc biệt.

Về đặc điểm thờ tự: Miếu nằm cách tỉnh lộ 607 khoảng 100m, trong không gian rất nên thơ, trước mặt miếu là ruộng lúa xanh mướt, bên cạnh là đường làng uốn quanh được toả bóng mát bởi các hàng tre lao xao. Nếu xét về qui mô thì miếu Lục vị Thanh Hà có qui mô khá rộng lớn, kết cấu miếu theo kiểu tiền đường hậu tẩm. Ấn ngữ miếu là bình phong hình cuốn thư được đắp các đồ án con lân, con dơi rất mềm mại, uyển

chuyển. Theo thường lệ thì mặt trong bình phong các miếu đình khác không làm am thờ, có chăng là án thờ âm linh mà thôi. Nhưng ở mặt trong Bình phong miếu Lục vị lại có ngai thờ kiểu cổ lâu hai tầng được xây bằng vữa hợp chất, hệ mái rất mềm mại. Trong lòng ngai thờ tầng trên đắp cẩn sứ một chữ Hán (*nhưng chưa đọc được chữ*), ngai thờ tầng dưới đắp hình con cọp màu vàng nhìn vào nội thất miếu, trên có hoành: Thần hổ củ (臣虎糾). Các bô lão ở Thanh Hà cho biết thì Thần Hổ là vị thần hỗ trợ và gác cổng cho Lục vị. Hầu hết, những người đến đây xin thuốc đều đến lạy bái ngai.

Về sự giao thoa kiến trúc Pháp - Việt: Nhìn tổng quan, miếu có kết cấu hình chữ Đinh, mặt tiền miếu 3 gian được ngăn bởi 4 cột trụ xây gạch, tô vữa hợp chất, phía trên mỗi trụ trang trí ô vuông và được đắp gờ nhô kiểu trụ mang phong cách gothic, bên dưới nữa là ôvan hình chữ nhật, nền đỏ, đắp cẩn câu đối, đế trụ cũng có ôvan hình vuông trang trí. Lối vào hiên hình vòm cuốn (*lối đi ở giữa rộng 1,43, cao 2,2m, hai lối đi hai bên rộng 1,05*), có 3 bao lơn nhỏ che chắn. Những điểm này là biểu hiện rõ nét nhất của kiến trúc Pháp trong sự giao thoa hài hoà trong kiến trúc di tích tín ngưỡng Phương Đông truyền thống ở miếu Lục vị là 3 gian, tiền đường hậu tẩm, mái lợp ngói âm dương....

♦ **Điểm thứ 3:** Những từ ngữ liên quan đến y, dược học xuất hiện phổ biến trong miếu Lục vị trong khi đó lại ít thấy tại các miếu, đình, nhà thờ tộc khác. Miếu Lục vị có 11 đơn vị hoành phi, liên đối (*liên đối: 8, hoành phi: 3*) trong đó 4 liên đối có những từ liên quan đến y,

dược học như: Linh đơn, diệu dược, thánh dược, Dược vương... và nội dung các câu đối này ca ngợi các vị thần đã hỗ trợ chữa bệnh cho nhân dân (!?):

- Ca ngợi trực tiếp năng lực y học của các vị thần:

六位仙娘施妙药

Lục vị tiên nương thi diệu dược

五行聖女普零丹

Ngũ hành thánh nữ phổ linh đơn

- Ca ngợi ân đức giúp dân chữa bệnh của các vị thần:

土德神方靈應驗

Thổ đức thần phương linh ứng nghiệm

霽... 聖藥助民安

Nghe trâu *thánh dược* trợ dân an

Nhìn chung, đây là di tích kiến trúc mang giá trị nghệ thuật cao, là một trong những mẫu hình kiến trúc tín ngưỡng cấp xóm - ấp thể hiện sự giao thoa văn hoá Đông - Tây. Đặc biệt, liên quan đến di tích còn có nhiều giai thoại, hoạt động tín ngưỡng thể hiện văn hoá tín ngưỡng trong y học cần được quan tâm khảo sát thêm nhằm khám phá các giá trị văn hoá truyền thống của di tích phục cho việc phát huy giá trị di tích trong khu vực mà trong tương lai là Công viên đa chức năng của thành phố.■